

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)

SSN Jan Majchrowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Grzegorz Swaczyna

Protokolant Anna Rusak

w sprawie prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. A. K.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej

na posiedzeniu w dniu 12 lutego 2021 roku

odwołania wniesionego przez prokurator A. K.

od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w W. z dnia 5 marca 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...) w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych do dnia 6 września 2020 roku

na podstawie art. 430 § 1 kpk w związku z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze

postanowił

odwołanie pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym z dnia 5 lutego 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...), uwzględniono wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z dnia 27 lutego 2020 roku i przedłużono zawieszenie A. K. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. – w czynnościach służbowych do dnia 6 września 2020 roku. W uzasadnieniu wskazano, że prokurator A. K. została zawieszona w czynnościach służbowych zarządzeniem Prokuratora Regionalnego

w [...]. z dnia 7 września 2017 roku na okres 6 miesięcy, następnie zawieszenie to było przedłużane na mocy kolejnych postanowień Sądu Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym: do dnia 7 września 2018 roku; do dnia 7 marca 2019 roku; do dnia 6 września 2019 roku; do dnia 6 marca 2020 roku (Sąd Najwyższy uchylił postanowienie o przedłużeniu tego środka, niemniej jednak przy powtórным rozpoznaniu sprawy ponownie przedłużono zawieszenie w czynnościach służbowych prokurator A. K. do dnia 6 marca 2020 roku). Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla [...] okręgu regionalnego wniósł o kolejne przedłużenie okresu zawieszenia prokurator A. K. do dnia 6 września 2020 roku, w związku z prowadzonym wobec niej postępowaniem dyscyplinarnym o czyn z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (dalej: pop). Sąd I instancji podniósł, że nie ustały przyczyny uzasadniające konieczność dalszego stosowania zawieszenia w czynnościach służbowych prokurator A. K.. Postępowanie dyscyplinarne nie zostało zakończone, nadto, jak podniesiono, toczy się również postępowanie przygotowawcze o czyn z art. 231 § 1 kk. W dacie postanowienia kwestia zezwolenia na pociągnięcie A. K. do odpowiedzialności karnej nie była prawomocnie rozstrzygnięta, wydano w I instancji uchwałę o odmowie uchylenia immunitetu. Sąd I instancji podniósł, że rozstrzygnięcie w przedmiocie immunitetu oraz sposób zakończenia śledztwa determinować będą dalszy bieg sprawy dyscyplinarnej, w szczególności mogą skutkować koniecznością zmiany zarzutu dyscyplinarnego, a także wpływać na właściwość rzeczową sądu do rozpoznania ewentualnego wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej. Waga zarzutów dyscyplinarnych oraz charakter naruszonych zasad etycznych i stopień ich naruszenia, przy uwzględnieniu wysokiego prawdopodobieństwa popełnienia czynu, spowodowały konieczność przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych prokurator A. K.. Przedmiotowe zachowanie w sposób oczywisty naruszało standardy właściwe dla osoby prokuratora, wynikające z zawartych w przepisach art. 92 § 1 i art. 96 § 2 pop nakazów stania na straży prawa i strzeżenia praworządności oraz unikania wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności prokuratora lub osłabiać zaufanie jego bezstronności. Zdaniem Sądu *a quo* nie ustały przyczyny uzasadniające konieczność stosowania tego środka. Zawieszenie w czynnościach

spełnia ponadto funkcję ochronną dla autorytetu prokuratury oraz interesu publicznego przed szkodami, jakie mogłoby powodować pełnienie czynności prokuratorskich przez osobę stojącą pod zarzutem dyscyplinarnym, a także funkcję wychowawczą dla zawieszonego prokuratora. Sąd I instancji podniósł, że prokurator A. K. swoim zachowaniem znacząco naruszyła autorytet prokuratury co najmniej w lokalnym wymiarze, a w tym stanie rzeczy, podejmowanie przez nią czynności służbowych prokuratora w trakcie trwającego postępowania dyscyplinarnego mogło by prowadzić do dalszego istotnego jego podważenia. Biorąc pod uwagę czynności do wykonania w postępowaniu, zachodził uzasadniony przypadek przedłużenia okresu zawieszenia do dnia 6 września 2020 roku.

Odwołanie od tego postanowienia wniosła prokurator A. K., zaskarżając je w całości. Postawiła ona zarzuty:

1. obraży art. 150 § 3 pop poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, polegającej na przyjęciu, że w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek uzasadniający przedłużenie okresu zawieszenia jej w czynnościach służbowych do dnia 6 września 2020 roku, podczas gdy przebieg postępowania dyscyplinarnego, jego rytmika i ustalenia w nim poczynione prowadzą do wniosków przeciwnych;
2. obraży art. 251 § 3 kpk w związku z art. 6 kpk, która miała wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, polegającej na zaniechaniu wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, z wyjątkiem części historycznej przebiegu postępowania i wskazania orzecznictwa, dowodów świadczących o popełnieniu przez nią przewinienia służbowego o charakterze, który uzasadniałby zastosowanie najsurowszego środka, jakim jest zawieszenie w czynnościach służbowych trwające ponad 2 lata i 6 miesięcy, wykazania okoliczności wskazujących na istnienie zagrożeń dla wykonywanych przez nią obowiązków i czynności służbowych prokuratora, co w sposób oczywisty narusza jej materialne prawo do obrony;

3. obraży art. 41 § 1 kpk w zw. z art. 146 § 1 kpk polegającej na uczestnictwie w dniu 5 marca 2020 roku w charakterze przewodniczącego składu Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym prokuratora Prokuratury Krajowej W. S., a więc Prokuratora z jednostki Prokuratury prowadzącej postępowanie przygotowawcze o sygn. akt PK XIV Ds. (...), w której podejmowane są czynności zmierzające do uchylenia jej immunitetu, celem pociągnięcia do odpowiedzialności karnej w kierunku czynu zabronionego z art. 231 § 1 kk, co ewidentnie wskazuje na uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności i obiektywizmu w przedmiotowej sprawie;
4. obraży art. 263 § 3 kpk, polegającej na stosowaniu zawieszenia w czynnościach służbowych obwinionej na okres 3 lat, podczas gdy zawieszenie stanowi najsurowszy środek *quasi* zapobiegawczy, którego okres stosowania w myśl w/w przepisu nie powinien przekraczać 2 lat;
5. obraży przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wydanego orzeczenia , a w szczególności art. 117 § 1 i 2 kpk, art. 129 § 1 kpk, art. 140 kpk, art. 381 kpk, polegającej na zaniechaniu przez Sąd Dyscyplinarny w W. zawiadomienia jej o terminie posiedzenia w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych, jak i jej obrońcy (w pozostałych przypadkach posiedzeń także nie zachowano procedury w tym zakresie), co spowodowało ograniczenie jej prawa do obrony obwinionej.

Skarżąca wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia. W uzasadnieniu wskazała ona, jak jej zdaniem wyglądał przebieg niniejszego postępowania, a także jakie jedynie czynności zostały przeprowadzone w okresie do dnia 7 września 2018 roku. Nadto podniosła ona, że zapoznała się z aktami w czerwcu 2019 roku. Przedłużenie jej zawieszenia do dnia 7 marca 2019 roku zostało uzasadnione jedynie słowem „niezbędne”. W trakcie powyższego zawieszenia nie wykonano żadnych czynności procesowych z jej udziałem, nie przesłuchano żadnych świadków oraz nie udostępniono akt, mimo wniosku z dnia 23 marca 2018 roku. Kolejnym postanowieniem przedłużono zawieszenie w czynnościach do dnia 6 września 2019 roku, gdzie również nie wskazano powodów przedłużenia, a jedyną informacją, o której *nota bene* nie została

poinformowana, była zmiana organu prowadzącego jej postępowanie dyscyplinarne. Skarżąca dodała, że sąd uzasadniał swoją decyzję prowadzonym równolegle postępowaniem karnym, którego przebieg miał mieć istotne znaczenie dla postępowania dyscyplinarnego. W jej ocenie takie uzasadnienie nie spełniało wymogów procesowych i merytorycznych. Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym po raz kolejny przedłużył jej zawieszenie w czynnościach służbowych do dnia 6 marca 2020 roku, praktycznie bez żadnego uzasadnienia. Orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2019 roku uchylono postanowienie o przedłużeniu okresu zawieszenia. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy podzielił jej zarzuty o braku uzasadnienia skarżonego postanowienia zakresie argumentów prawnych i faktycznych, a także ze względu na akceptowanie w ciemno argumentów wnioskodawcy. Podkreślono także, że środek ten stosowany przez tak długi okres, bez wykonywania żadnych praktycznie czynności, zmieniał się niejako w środek o stałym charakterze represyjnym. Sąd Najwyższy sformułował także kierunki i wszystkie kwestie, które winny zostać rozpoznane przez sąd I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym w W. wydał następnie postanowienie o przedłużeniu zawieszenia w czynnościach służbowych skarżącej do dnia 6 marca 2020 roku. Jej zdaniem postanowienie to nie spełniało żadnych wymogów i kierunków wskazanych przez Sąd Najwyższy, a oprócz części historycznej i wskazania orzecznictwa, nie podano praktycznie żadnych argumentów natury prawnej i faktycznej, które uzasadniałyby podjęcie decyzji o przedłużeniu zawieszenia jej w czynnościach służbowych do dnia 6 marca 2020 roku. Jedynym zaś argumentem, na poparcie zastosowania tego środka było spełnienie funkcji wychowawczej wobec niej. Następnie wydane zostało zaskarżone postanowienie w składzie budzącym wątpliwości do co jego bezstronności i obiektywizmu. Jak podniosła skarżąca, przedmiotowe postanowienie nie spełnia żadnych wymogów i kierunków wskazanych przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 14 listopada 2020 roku. Oprócz części historycznej i wskazania orzecznictwa, Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym nie podał praktycznie żadnych argumentów natury prawnej i faktycznej, które uzasadniałyby podjęcie decyzji o przedłużeniu zawieszenia jej w czynnościach służbowych do

dnia 6 września 2020 roku. Jak podkreśliła skarżąca, zawieszenie prokuratora w czynnościach stanowi *sui generis* środek zapobiegawczy stosowany w postępowaniu dyscyplinarnym, a w sprawach nieuregulowanych winny mieć zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania karnego. Sam pragmatyk służbowy dotyczący prokuratorów nie reguluje formy i warunków decyzji o zawieszeniu prokuratora w czynnościach służbowych. W związku z tym zastosowanie winien znaleźć art. 251 § 3 kpk wskazujący warunki uzasadnienia postanowienia o zastosowaniu środka zapobiegawczego, tj. przedstawienia dowodów świadczących o popełnieniu deliktu dyscyplinarnego oraz wykazanie okoliczności wskazujących na istnienie zagrożeń dla prawidłowego toku postępowania. Jak podniosła skarżąca zaskarżone postanowienie nie spełnia tych warunków, nie przedstawiono dowodów na popełnienie przez nią przewinienia służbowego i nie wykazano istnienia zagrożeń dla wykonywanych przez nią obowiązków i czynności służbowych prokuratora. Jej zdaniem stosowanie wobec niej zawieszenia w czynnościach służbowych nie zostało poparte żadnymi argumentami natury prawnej i faktycznej. W dalszej części uzasadnienia skarżąca podważała zeznania jednego ze świadków, będącego funkcjonariuszem Policji, który miał chronić w ten sposób swojego informatora, jednocześnie preparując na jej niekorzyść historię o jej nieetycznym zachowaniu, aby poprzez bezzasadne przedłużanie czynności procesowych, informator ten uniknął odpowiedzialności karnej. Skarżąca wskazała, że pozostałe zdarzenia miały na celu znalezienie „kozła ofiarnego”, którym stała się ona, a to dzięki niej ruszyły w sprawie czynności procesowe. Skarżąca podkreśliła również, że ewidentnie naruszono jej prawo do obrony, jak i jej obrońcy, z uwagi na brak zawiadamiania o posiedzeniach sądu I instancji, co budzi duże wątpliwości co do ich przebiegu. Zaskarżone postanowienie wydane zostało w składzie, któremu przewodniczył Prokurator Prokuratury Krajowej, który z dużym prawdopodobieństwem osobiście mógł być zaangażowany w wydanie decyzji o przedłużeniu zawieszenia wobec niej, z uwagi na jego podległość służbową w jednostce, w której jest prowadzone wskazane powyżej śledztwo. Skarżąca podała przy tym, odnośnie pozostałych członków składu, że to także prokuratorzy funkcjni, co mogło sugerować brak ich bezstronności i obiektywizmu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie prokurator A. K. należało pozostawić bez rozpoznania. W sprawie, w chwili obecnej upłynął termin jej zawieszenia w czynnościach służbowych, określony w zaskarżonym postanowieniu. Nadto Sądowi Najwyższemu z urzędu wiadome jest, że środek ten był przedłużony na mocy kolejnego postanowienia do dnia 8 marca 2021 roku, które zostało przez nią zaskarżone, w wyniku czego Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 lutego 2021 r. (sygn. akt. II DO 128/20) uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym do ponownego rozpoznania. Merytoryczne rozpatrywanie wniesionego środka zaskarżenia na chwilę wydania przedmiotowego postanowienia było więc bezprzedmiotowe. Kwestię zasadności i prawidłowości stosowania tego środka należało bowiem zbadać w postępowaniu odwoławczym dotyczącym postanowienia, na mocy którego zawieszenie w czynnościach służbowych prokurator A. K. było stosowane w chwili obecnej, zaś okres stosowania tego środka będący przedmiotem niniejszego postępowania jest już nieaktualny. Zgodnie z art. 430 § 1 kpk, mającego zastosowanie w niniejszym postępowaniu, sąd odwoławczy pozostawia bez rozpoznania przyjęty środek odwoławczy, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 429 § 1 albo jeżeli przyjęcie tego środka nastąpiło na skutek niezasadnego przywrócenia terminu. Z kolei zgodnie z art. 429 § 1 kpk, prezes sądu pierwszej instancji odmawia przyjęcia środka odwoławczego, jeżeli wniesiony został po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalny z mocy ustawy. W niniejszej sprawie za zbędne należało uznać rozstrzygnięcie o zasadności stosowanego zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych w chwili, gdy okres tego zawieszenia upłynął, a jednocześnie został przedłużony na mocy innego postanowienia, które również zostało zaskarżone (skutecznie) przez prokurator A. K.. Sąd Najwyższy w pełni podziela stanowisko zawarte w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2019 roku, sygn. akt I DSI 6/18, (Lex nr 2652477), gdzie stwierdzono: *„Zgodnie z utrwalonym w doktrynie poglądem, który Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela: "wyliczenie sytuacji, w których sąd odwoławczy powinien pozostawić bez rozpoznania przyjęty środek odwoławczy, nie jest ostateczne i wyczerpujące. Powinien on bowiem podjąć taką decyzję również wówczas, gdy rozpoznanie środka odwoławczego zdezaktualizuje się np. z tego powodu, iż*

wcześniej nastąpi stwierdzenie nieważności orzeczenia, od którego wniesiony został środek odwoławczy, lub też zanim nastąpi rozpoznanie zażalenia na postanowienie o przedłużeniu okresu tymczasowego aresztowania, wydane już zostanie kolejne postanowienie w tym samym przedmiocie, i właśnie to drugie orzeczenie stanowić już będzie podstawę prawną kontynuacji środka zapobiegawczego" (S. Zabłocki, Kodeks Postępowania Karnego, T. 2 - Komentarz, Warszawa 1998, cyt. za Komentarz do art. 430 k.p.k., teza 7, Lex numer: 69586; podobnie T. Grzegorzczuk Kodeks postępowania karnego, tom I, artykuły 1-467, Warszawa 2014, komentarz do art. 430 k.p.k., teza 10, Lex numer: 42899). Mutatis mutandis przedmiotowe rozważania zachowują aktualność także w odniesieniu do kwestii rozpoznania zażalenia na postanowienie o zawieszeniu w czynnościach służbowych prokuratora, którego okres już upłynął, a zatem wniesiony przez skarżącą środek odwoławczy zdezaktualizował się i obecnie przedmiotem kolejnego postępowania w przedmiocie zawieszenia prokurator A. K. w czynnościach służbowych będzie postanowienia sądu z dnia 1 marca 2019 r., PK I SD (...) do dnia 6 września 2019 r."

Mając na względzie powyższe, odwołanie prokurator A. K. pozostawiono bez rozpoznania.